

Data przesłania artykułu: 24 VIII 2023

Data przyjęcia artykułu do druku: 9 X 2023

DOI: <https://doi.org/10.12775/AKZ.2023.007>

MICHAŁ BĄBOL

(Uniwersytet Komisji Edukacji Narodowej w Krakowie)

mkb1272@gmail.com

ORCID ID: 0009-0005-5235-8594

NATALIA JURKOWSKA

(Uniwersytet Komisji Edukacji Narodowej w Krakowie)

natalia.jurkowska@student.up.krakow.pl

ORCID ID: 0009-0003-2980-0191

24. OGÓLNOPOLSKI ZJAZD STUDENTÓW ARCHIWISTYKI

Kraków, 31 maja–2 czerwca 2023 r.

W dniach od 31 V do 2 VI 2023 r. w Krakowie odbył się 24. Ogólnopolski Zjazd Studentów Archiwistyki pod hasłem przewodnim „Archiwa w chimerycznym świecie”. Jego celem było poszukiwanie odpowiedzi na pytanie o wyzwania, jakie pojawiają się przed archiwami w korelacji i konfrontacji z ulegającą permanentnym przeobrażeniom rzeczywistością. Organizatorem konferencji była Sekcja Archiwistyki Studenckiego Koła Naukowego Instytutu Historii i Archiwistyki Uniwersytetu Pedagogicznego im. Komisji Edukacji Narodowej w Krakowie. Patronat honorowy nad wydarzeniem objęli: Naczelny Dyrektor Archiwów Państwowych dr Paweł Pietrzyk, Marszałek Województwa Małopolskiego Witold Kozłowski, Prezydent Miasta Krakowa prof. Jacek Majchrowski oraz Prezes Instytutu Pamięci Narodowej dr Karol Nawrocki. Uroczystą inaugurację Zjazdu poprzedziły odbywające się równolegle w różnych lokalizacjach spotkania warsztatowe: oprowadzanie po archiwum najstarszej polskiej uczelni – Uniwersytetu Jagiellońskiego, dostosowany do motywu przewodniego Zjazdu specjalny pokaz archiwaliów w murach

Archiwum Nauki PAN i PAU oraz wykład Karoliny Szlęzak ze Stowarzyszenia „Twoje Korzenie w Polsce” pt. *Genealogia – kierunki rozwoju i perspektywy na przyszłość*. Inaugurację 24. Ogólnopolskiego Zjazdu Studentów Archiwistyki w Auli Głównej Uniwersytetu Pedagogicznego poprowadziły Przewodnicząca Komitetu Organizacyjnego Sylwia Janiarczyk i Prezes Studenckiego Koła Naukowego Oliwia Bubak. Podczas otwarcia konferencji głos zabrali: Prorektor ds. Studenckich prof. Katarzyna Plutecka, Dziekan Wydziału Nauk Humanistycznych prof. Andrzej Kuropatnicki, w imieniu Prezesa Stowarzyszenia Archiwistów Polskich Piotr Józefiak, Dyrektor Instytutu Historii i Archiwistyki prof. Agnieszka Chłosta-Sikorska, Przewodnicząca Sekcji Edukacji Archiwalnej Stowarzyszenia Archiwistów Polskich prof. Marlena Jabłońska, Opiekun Studenckiego Koła Naukowego prof. Hubert Chudzio oraz Opiekun Sekcji Archiwistyki Studenckiego Koła Naukowego dr Hubert Mazur. Wśród zgromadzonych na sali gości, obok rzecz jasna studentów, znaleźli się także: Dyrektor Archiwum Narodowego w Krakowie prof. Wojciech Krawczuk i Jego Zastępca dr Kamila Follprecht, Dyrektor Archiwum Nauki PAN i PAU w Krakowie prof. Tomasz Pudłocki i Zastępca Dyrektora Oddziału Instytutu Pamięci Narodowej w Krakowie dr Michał Wenklar. Już pierwszego dnia Zjazdu uczestnicy mieli możliwość wysłuchać (za pośrednictwem platformy MS Teams) dwóch wystąpień: Marka Ďurčanský’ego (Uniwersytet Karola w Pradze) z wykładem pt. *Archiwa szkół wyższych w ramach sieci archiwalnej w Republice Czeskiej* i Joana Carla Camilleri Da Costa (Polytechnic Institute of Porto) z wykładem pt. *The Siege of Malta 1940–1942; The Importance of the Media*. Drugą część inauguracji stanowiła debata ekspercka *Archiwista w chimerycznym świecie*, w której uczestniczyli: Naczelny Dyrektor Archiwów Państwowych dr Paweł Pietrzyk, dr hab. Magdalena Biniś-Szkopek, prof. UAM, dr Monika Cołbecka (Uniwersytet Pedagogiczny im. KEN w Krakowie), dr Tomasz Czarnota (Uniwersytet Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie), dr Dorota Drzewiecka (Uniwersytet Pedagogiczny im. KEN w Krakowie), dr hab. Marlena Jabłońska, prof. UMK oraz Małgorzata Pankowska-Dowgiałło (Centrum Archiwistyki Społecznej, Warszawa). Rozmówcy odpowiadali na pytania dotyczące m.in. wyzwań, z którymi będą mierzyć się przyszli archiwiści, czy też kierunków kształcenia i roli archiwistów w społeczeństwie i państwie XXI w. Po zakończeniu uroczystego otwarcia 24. OZSA studenci i opiekunowie zgromadzili się tłumnie w Klubie RE na integracyjnym spotkaniu towarzyskim.

Drugi dzień Zjazdu (czwartek, 1 VI) był pierwszym, podczas którego rozpoczęły się faktycznie obrady studentów reprezentujących w sumie osiem pol-

skich ośrodków naukowych. Ich wystąpienia zgrupowano w czterech panelach. Obrady w drugim i trzecim dniu zjazdu odbywały się w Sali Miedzianej Pałacu Krzysztofora w siedzibie Muzeum Krakowa, w sercu krakowskiego rynku. Każdy z czterech zaplanowanych na ten dzień paneli wydzielono ze względu na tematykę wystąpień. Pierwszy z nich moderowany był przez Oliwię Bubak oraz Sylwię Janiarczyk. Podczas jego trwania swój referat (*Sztuczna inteligencja w metodyce archiwalnej*) wygłosiła Agata Błaszczak (Uniwersytet Mikołaja Kopernika w Toruniu). Przedstawiła koncepcje teoretyczne i praktyczne wdrożenia sztucznej inteligencji do pracy z materiałami archiwalnymi oraz ogólny zarys rozwoju tej myśli. Kolejne wystąpienie (*Archiwistyka w Internecie – przegląd wybranych repozytoriów*) należało do Moniki Marszałek (Uniwersytet Pedagogiczny im. KEN w Krakowie), podczas niego został zaprezentowany ciekawy przegląd repozytoriów internetowych, których zasoby posłużyć mogą studentom oraz naukowcom w pracach badawczych. Istotną częścią prezentacji było skupienie się przez referentkę na technicznych możliwościach poszczególnych baz. Pozostając w tematyce Internetu, Michał Lech (Uniwersytet Mikołaja Kopernika w Toruniu) skupił się w swojej wypowiedzi zatytułowanej *Archiwizacja Webu na przykładzie Wayback Machine oraz innych wybranych projektów* na istotnym obecnie problemie, który często stanowi przyczynek do głębokiego dyskursu akademickiego, a także próbował ocenić, czy faktycznie możliwe jest zachowanie absolutnie wszystkiego, co znajduje się w Internecie. Nieco luźniejszą tematykę, choć nadal interesującą i rzadko poruszaną, niósł referat Michała Palmąki (Uniwersytet Gdański) pt. *Memetyka w badaniach archiwalnych*. Prelegent skupił się na memach oraz potencjalnych możliwościach ich zachowania. Wskazywał na trudności z ich opracowaniem jako materiału archiwalnego, masowości tego typu dokumentacji oraz szybkości jej narastania. Istotne było wskazanie, że memy łączą się z procesem archiwizacji. Rozwijając nadal myśl o ogromu informacji, Tatiana Midura (Uniwersytet Pedagogiczny im. KEN w Krakowie) w referacie pt. *Archiwista cyfrowy – infobrokerem?* podjęła się odpowiedzi na pytanie, kim jest infobroker, jakie cechy powinny go definiować oraz jak istotną ogrywa on rolę w badaniach naukowych. Wskazała na ważność procesu wyszukiwawczego w badaniach, jego poprawność oraz zagrożenia, na które można natrafić. Ukazała sposób, w jaki infobroker powinien krytykować źródło internetowe. Pozostając w tematyce globalnej sieci WWW, na pytanie: *Czy strony internetowe to materiały archiwalne?* odpowiedziała za pośrednictwem platformy Microsoft Teams Renata Marczuk (Uniwersytet Przyrodniczo-Humanistyczny

w Siedlcach). Omówiła kwestie unikatowości stron internetowych, a główną myślą jej wystąpienia było stwierdzenie, że informacje w nich zawarte są niepowtarzalne. Istotne było zwrócenie uwagi na trudności z archiwizacją sieci internetowej, liczbą witryn ją tworzących oraz szybkiego wzrostu ilości informacji w nich zawartych. Po ostatnim wystąpieniu nastąpiła programowa, półgodzinna dyskusja oraz przerwa kawowa.

Punktualnie o godzinie 11:30 rozpoczął się drugi panel poświęcony tematyce archiwistyki społecznej. Jego moderatorami byli Michał Bąbol oraz Filip Piątkowski. W wystąpieniu *Biblioteka jako archiwum społeczne na przykładzie Stacji Kultura w Rumi* Paulina Kokosińska (Uniwersytet Gdański) przedstawiła zasób archiwalny, jaki znajduje się w wymienionej instytucji oraz jej misję. Zaakcentowała to, że znaleźć w nim można odbicie historii Kaszub oraz ich mieszkańców. Zwróciła uwagę na pozytywny odbiór społeczny instytucji wśród ludzi zamieszkujących ten fragment Pomorza i przyjeżdżających turystów. W tematyce archiwistyki społecznej pozostało także wystąpienie Natalii Jurkowskiej (Uniwersytet Pedagogiczny im. KEN w Krakowie) *Archiwum i Fundacja Wisławy Szymborskiej – historia, zasób, działalność*. Przedstawiła ona zarys historyczny fundacji, jej sposób funkcjonowania i rodzaj funkcji archiwalnych. Referentka szczególną uwagę poświęciła działalności naukowej i popularyzatorsko-edukacyjnej. Ciekawym elementem omawianego panelu była jego przekrojowość, ponieważ Iga Sieńko (Uniwersytet Mikołaja Kopernika w Toruniu) w referacie *Wielcy archiwiści tatrzańscy – wkład Zofii Radwańskiej-Paryskiej i Witolda Henryka Paryskiego w zachowanie dokumentacji dotyczącej Tatr* przeniosła słuchaczy na południe Polski. Powiedziała sporo o sylwetkach wymienionych naukowców, autorów *Wielkiej encyklopedii tatrzańskiej* oraz zwróciła uwagę na istnienie w Zakopanym Ośrodka Dokumentacji Tatrzańskiej. Ważna była dygresja, że Tatry to nie tylko turystyka, ale przecież bardzo bogata historia. Następną prelegentką – Oliwia Bubak (Uniwersytet Pedagogiczny im. KEN w Krakowie) w wystąpieniu *Problematyka tworzenia archiwum społecznego na przykładzie archiwum społecznego Zatorszczyzny* przedstawiła swój punkt widzenia na tę kwestię jako uczestniczka projektu *Zator Opowiedziany*. Zaprezentowała słuchaczom ideę oraz historię realizowanej inicjatywy oraz ciekawe dane liczbowe jej dotyczące. Zwróciła także uwagę na ważny temat, jakim był i jest nadal ogromny oraz bardzo wyraźny odbiór społeczny pośród mieszkańców Zatora i okolic. Panel zakończyło wystąpienie Zbigniewa Gruszeckiego (Uniwersytet Pedagogiczny im. KEN w Krakowie) o tytule *Nie-archiwista, archiwistą społecznym*. Przemawiający

zwrócił uwagę na brak definicji *archiwisty społecznego*, przy czym zaproponował własną, opartą na jego doświadczeniach i obserwacjach. Zaakcentował znaczenie wrażliwości archiwalnej w pracy archiwisty. Z kolei w ostatnich słowach podjął się próby porównania archiwisty społecznego i społecznika oraz rozgraniczenia tych pojęć. Ta bogata w interesujące treści część wystąpienia w ramach Zjazdu zakończyła się dyskusją, po której nastąpiła przerwa obiadowa.

Kolejny panel moderowały Tatiana Midura oraz Zofia Stech. Poświęcony był w większości tematyce genealogicznej, ale nie zabrakło także elementów paleografii oraz problematyki istnienia studenckich kół naukowych. Prelegent Jakub Gąsecki (Uniwersytet Mikołaja Kopernika w Toruniu) w wystąpieniu *Genealogia w archiwach – wyzwania i rzeczywistość* zachęcał do prowadzenia badań genealogicznych, przedstawiając ciekawe źródła i łatwość dostępu do nich. Oparł się na materiale z zasobu archiwum toruńskiego oraz ogólnodostępnego w Internecie. Zaakcentował sens pracy genealoga jako osoby podejmującej próbę poznania własnej historii i zachowania jej na przyszłość. Do źródeł nawiązał także Michał Bąbol (Uniwersytet Pedagogiczny im. KEN w Krakowie). W referacie *Księgi metrykalne archiwum parafii św. Marii Magdaleny w Rabce-Zdroju jako źródło do badań genealogii chłopskiej* starał się udowodnić, że możliwe jest prześledzenie historii rodzin chłopskich nawet od końca XVI w. Na przykładzie własnej bazy danych zwrócił uwagę na potrzebę zabezpieczania, digitalizacji i indeksacji dokumentów metrykalnych oraz wpływ tegoż na prowadzenie badań. Tematyką nieodzownie łączącą się z genealogią jest język łaćniński. Marcelina Kilińska (Uniwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu) podczas swojego wystąpienia *Paleografia łaćnińska w warsztacie studenta archiwistyki* dowodziła, że nie nam wszystkim jest to temat bliski, choć powinien. Starła się rozstrzygnąć, czy sztuczna inteligencja będzie w stanie pomóc w odczycie lub może pozostaje nam tradycyjna metoda, czyli samodzielna praca. Ostatni referat nieco odbiegł tematycznie od poprzednich wystąpień w panelu, jednak Agnieszka Agata Kwaśnioch (Uniwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu) podjęła się w swojej wypowiedzi pt. *Członkostwo w kole naukowym a rozwój kompetencji zawodowych młodych archiwistów* próby wskazania roli, jaką w czasie studiów odgrywają koła naukowe. Omówiła działalność Sekcji Studenckiego Koła Naukowego Historyków UAM oraz rolę, jaką odgrywają w nim archiwiści. Po ostatnim referacie przewidziano czas na dyskusje, po czym nastąpiła przerwa kawowa.

W ostatnim panelu tego dnia, który prowadziły Wiktoria Bugajska i Julia Ziąbska, zaprezentowało się czterech referentów. Piotr Korpalski (Uniwersytet Mikołaja Kopernika w Toruniu) w wystąpieniu *Efekty zmian w naukach humanistycznych – zagadnienie traumy w archiwistyce* przybliżył słuchaczom kwestię występowania tego pojęcia w dyskursie naukowym humanistów. Skupił się także na najważniejszych koncepcjach z tego zakresu. Ciekawą tematykę poruszył Krystian Skotarczak (Uniwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu). Jego referat *Archiwalia na straży przeszłości – czyli jak odnaleźć zgubę sprzed ponad stu lat* traktował o archiwum Ochotniczej Straży Pożarnej w Śremie oraz odkryciu w nim dokumentów, które doprowadziły strażaków do znajdującego się w Austrii najstarszego sztandaru ich jednostki. Udowodnił on przydatność materiałów archiwalnych w działaniach mających miejsce współcześnie. W wystąpieniu Adrianny Splitthof (Uniwersytet Gdański) *Historia tramwajów gdańskich – na podstawie zasobu archiwum GAIiT. Zarys problematyki* referentka omówiła zasób archiwum zakładowego przedsiębiorstwa Gdańskich Autobusów i Tramwajów oraz sylwetki jego użytkowników. Skupiła się na działaniach popularyzatorskich tej komórki adresowanej do mieszkańców Gdańska. Wystąpieniem zamykającym ten panel był referat Michała Piłata (Uniwersytet Gdański) pt. *Z trójmiejskiego Archiwum X: co spadło do portu w Gdyni w 1959 roku? – śledztwo historyczno-archiwalne*. Przedstawione zostały wyniki szerokiej kwerendy źródłowej dotyczącej poszukiwań na temat obiektu, który spadł do portu w Gdyni w 1959 r. Referent omówił materiały archiwalne, z których korzystał. Zwrócił także uwagę na komplikacje wynikłe w czasie poszukiwań. Po zakończeniu ostatniej wypowiedzi nastąpiła programowa dyskusja.

Nie był to jednak koniec wydarzeń, jakie organizatorzy 24. Zjazdu zaplanowali na ten dzień. Bowiem o godzinie 18:00, *Pod Adasiem* (pomnik Adama Mickiewicza na rynku Starego Miasta) zebrały się osoby deklarujące wcześniejszą chęć wzięcia udziału w grze miejskiej. W organizacji tego wydarzenia wielkiej pomocy Komitetowi Organizacyjnemu udzielili studenci historii, będący także członkami naszego koła naukowego. W czasie zabawy możliwych było do przejścia kilka wariantów trasy po ulicach Starego Miasta. Ich początkiem i końcem na mapie był wspomniany pomnik Mickiewicza. Celem gry było umożliwienie uczestnikom zapoznania się z najważniejszą topografią tej części Krakowa oraz z najstarszymi zabytkami w tym rejonie. Gracze byli prowadzeni przez Podróżnika w Czasie, który wiedział, że w Krakowie oddycha się historią, którą można dotknąć. Jego przyjaciele jako opiekunowie grup

kierowali uczestnikami. Zadaniem graczy było rozwiązanie zagadek znajdujących się w konkretnych punktach trasy, za co uzyskiwali punkty. Docierali do nich poprzez kolejne listy z podpowiedziami uzyskiwanymi od opiekunów. Przykładowym zadaniem była dziewiętnastowieczna łamigłówka kryminalna albo zaznaczenie na dawnej panoramie Krakowa budynków wspomnianych w średniowiecznym tekście. Studenci musieli zdobyć także zapiski mistrza Twardowskiego dotyczące ingrediencji chemicznych, pozwalających na stworzenie „kamienia filozoficznego”. Innym razem należało w terenie odnaleźć dokumenty znajdujące się w artykule publikowanym w gazecie, gdzie wkraść się chochlik drukarski. Dodatkowym elementem gry były miejsca, gdzie można było spotkać Wiedźmy (jedną z nich na ul. Grodzkiej, drugą pod budynkiem Uniwersytetu Jagiellońskiego przy ul. Gołępiej). Jednej z nich należało przekazać stylizowany „kamień filozoficzny”, a drugiej „pieniądze”. Za to istniała możliwość uzyskania dodatkowych punktów oraz podpowiedzi. Biorący udział w grze korzystali z materiałów archiwalnych zgromadzonych między innymi w Archiwum Narodowym w Krakowie oraz pochodzących z innych źródeł internetowych. Wynik w grze miejskiej nie zależał od czasu, w jakim grupy przeszły zadane trasy, ale liczby punktów, jakie nasi goście zebrali. Zwycięzcami okazała się drużyna z Uniwersytetu Mikołaja Kopernika w Toruniu, która otrzymała nagrody rzeczowe.

Ostatniego dnia zjazdu (w piątek, 2 czerwca) zaproponowano uczestnikom wysłuchanie trzech paneli, również zakończonych dyskusją. Moderatorami pierwszego z nich były Iwona Plaszczyk i Kinga Mizgała. Do wygłoszenia swojego referatu (*Materiały Koła Metodologicznego Historyków UMCS jako przykład dokumentacji studenckiej organizacji naukowej*) zaproszony został Mateusz Jeleń (Uniwersytet Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie), który na przykładzie materiałów Koła Metodologicznego Historyków UMCS przybliżył zagadnienie dokumentacji studenckich organizacji naukowych, w tym jej przechowywania i znaczącej roli archiwum uczelnianego. Następnie głos zabrała Sylwia Janiarczyk (Uniwersytet Pedagogiczny im. KEN w Krakowie), występując z referatem pt. *Ułatwienie czy komplikacja? Formularze uczelniane w obiegu wewnętrznym Uniwersytetu Pedagogicznego im. KEN w Krakowie*, która podkreśliła, że w oczach studentów takie formularze (podania, wnioski) są postrzegane zarówno jako ułatwienie, np. w czasie ubiegania się o stypendium Rektora, jak i komplikacja – nadmierna formalizacja. Problematykę funkcjonowania Archiwum Dokumentacji Osobowo-Płacowej przy ul. Polanki, powstałego w sierpniu 2022 r. w strukturze Archiwum Państwowego

w Gdańsku, przybliżył Jan Żelaznowski (Uniwersytet Gdański) w wystąpieniu pt. *Archiwum pozakładowe – miejsce przechowywania dokumentacji osobowo-płacowej zlikwidowanych firm*. W świat rozwiązań informatycznych zabrała nas Karolina Ochmerak (Uniwersytet Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie) z referatem pt. *Informatyzacja polskiego sądownictwa – próba oceny poziomu zaawansowania i wpływu na zarządzanie dokumentacją*, omawiając m.in. Portal Informacyjny, Portal Orzeczeń Sądów Powszechnych, System S24, Portal Elektroniczne Księgi Wieczyste czy Elektroniczne Potwierdzenie Odbioru. *Język polski w kancelarii panów pszczyńskich* był z kolei tematem wystąpienia Darii Winiarskiej (Uniwersytet Śląski), która zaznajomiła studentów z historią pszczyńskiego wolnego państwa stanowego, najważniejszymi urzędami, zwłaszcza z kancelarią, wytwarzaną dokumentacją i jej przykładami.

Po programowej dyskusji i przerwie kawowej rozpoczął się przedostatni panel 24. Ogólnopolskiego Zjazdu Studentów Archiwistyki. Moderatorzy Bartosz Tryl i Bartłomiej Skowron zachęcili do wysłuchania wystąpienia *O użyteczności dokumentów po gen. Stanisławie Klickim w badaniach nad dziejami powstania listopadowego*, będących przedmiotem rozważań Damiana Drzazgi (Uniwersytet Wrocławski). Autor doprecyzował, że mowa o 12 rękopisach, liczących 200–400 kart, przechowywanych w Archiwum Państwowym w Warszawie Oddział w Łowiczu oraz w Muzeum w Łowiczu. Na pytanie: *Co o garnizonie miasta Torunia w czasach saskich archiwista znajdzie w zespole Akta Miasta Torunia?* odpowiedzi udzielił Patryk Przybylski (Uniwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu), wskazując na rachunki mundurowe, relacje wojsk miejskich z armią koronną, listy żołnierzy, a także regulamin dla – mającej stacjonować w Toruniu – Gwardii Pieszej Koronnej. W dalszej kolejności uczestnicy mieli możliwość wysłuchania referatu Macieja Wlazło (Uniwersytet Śląski) zatytułowanego *Użycie archiwum zakładowego do badania dziejów XX wieku na przykładzie dokumentacji czechowickiej rafinerii* dostarczającej informacji o historii politycznej (m.in. niemieckich normach budowy schronów przeciwlotniczych), gospodarczej (m.in. kryzysie ekonomicznym) i społecznej (m.in. stanowiskach pracy) ubiegłego wieku. Cennym źródłem wiedzy o minionym stuleciu może być także studenckie czasopismo. Charakterystykę prasy okresu odwilży gomułkowskiej – głównie poznańskiego pisma „Wyboje”, ze szczególnym uwzględnieniem stosowanych ingerencji cenzorskich, ich przekazów – przedstawiła Aleksandra Mądrowska (Uniwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu) w referacie pt. *Ingerencje cenzorskie jako przykład materiału archiwalnego na przykładzie czasopisma studenckiego „Wyboje”*. Na

koniec prelegentka zachęcała do przeprowadzenia kwerend archiwalnych dotyczących omówionego tematu, po czym nastąpiła planowana dyskusja.

Ostatni panel 24. edycji zjazdu moderowali Natalia Jurkowska i Zbigniew Gruszecki. Zdalne wystąpienie Wojciecha Jarosławskiego (Uniwersytet Przyrodniczo-Humanistyczny w Siedlcach), otwierające tę część obrad, przypomniało prawdę: *Archiwalia wokół nas – zwykle odkrycia niezwykłych rzeczy* i wzbogaciło o wiedzę na temat jednej z podstawowych funkcji archiwów – gromadzenia. Zwieńczeniem pracy towarzyszącej także pozostałym funkcjom (przechowywaniu, opracowywaniu) jest udostępnianie akt. Jego zakres, formy, statystyki przedstawiła Justyna Bujnik (Uniwersytet Mikołaja Kopernika w Toruniu) w referacie *Udostępnianie zasobu archiwalnego w archiwach państwowych w latach 2015–2019 na przykładzie Archiwum Państwowego w Gdańsku*. Nieraz do odnalezienia dokumentów, które do tej pory uchodziły za zaginione, przyczyniają się prace porządkowe. Dowodem projektu, w którym uczestniczyła aktywnie Jagna Rita Sobel (Uniwersytet Wrocławski), był referat *Skontrum w Archiwum Archidiecezjalnym we Wrocławiu – cele, przebieg, perspektywy*. W ramach prac odnaleziono m.in. pieczęć księcia Władysława Kaliskiego. Funkcję edukacyjną archiwów przybliżyła z kolei Maja Aksamiłowska (Uniwersytet Mikołaja Kopernika w Toruniu) w rozważaniu *Edukacja na przykładzie Archiwum Państwowego w Toruniu*, pochylając się nad problematyką interakcji toruńskich szkół z miejscowym archiwum. Całość domknęło przedłożenie Piotra Pietrygi (Uniwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu) pt. *Mecenat Skarbów Słowa w Archiwum Archidiecezjalnym w Gnieźnie jako przykład popularyzacji i zdobywania środków na zabezpieczenie archiwaliów*, traktujące o zainaugurowanym przeszło 10 lat temu autorskim projekcie gnieźnieńskiego archiwum. Było to jednocześnie ostatnie wystąpienie.

Obrady 24. Ogólnopolskiego Zjazdu Studentów Archiwistyki zamknęli oficjalnie Opiekun Sekcji Archiwistyki Studenckiego Koła Naukowego dr Hubert Mazur wraz z Przewodniczącą Komitetu Organizacyjnego Sylwią Janiarczyk, dziękując gościom za liczne przybycie, dyrekcji za nieocenione wsparcie, studentom (imiennie) za pełne zaangażowanie w przedsięwzięcie. Z przyjemnością ogłoszono, iż jubileuszowy 25. Ogólnopolski Zjazd Studentów Archiwistyki odbędzie się w Poznaniu, na Uniwersytecie im. Adama Mickiewicza. Na koniec zaplanowano czas na wspólne pamiątkowe zdjęcia, uściski rąk, słowa „Do zobaczenia”. Trzydniowa konferencja składała się łącznie z siedmiu paneli, podczas których 33 prelegentów z ośmiu ośrodków uniwersyteckich wygłosiło przygotowane referaty i uczestniczyło w ożywionych dyskusjach. Była to

świetna okazja do dzielenia się zdobytą wiedzą, doświadczeniem, ale też refleksjami nad zawodem archiwisty czy znaczeniem archiwów w zmieniającym się, wręcz chimerycznym, świecie. Organizatorzy dołożyli wszelkich starań, aby pobyt w Krakowie był kształcząco-inspirujący, stąd też liczne wydarzenia towarzyszące (m.in. gra miejska) zarówno integrujące studentów z różnych części Polski, jak i mające na celu poszerzenie horyzontów naukowych w otoczeniu krakowskiej kultury.